

Пресслужба МОН

21.02.2025

NGL media
Катерині Родак

У відповідь на запит повідомляємо.

Міністерство у своїй діяльності керується правовими засадами і гарантіями, встановленими Конституцією України та законами України.

Слід зазначити, що відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Міністерство як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій, діє в межах своєї компетенції, визначеної Конституцією, законами України, а також Положенням про Міністерство освіти і науки України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (далі — Закон) **діяльність закладу вищої освіти провадиться на принципах автономії та самоврядування**. Автономія закладу вищої освіти — самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті **рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розставлявання кадрів** у межах, встановлених цим Законом.

Згідно з частиною третьою статті 34 Закону безпосереднє управління діяльністю закладу вищої освіти здійснює його керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо). Його права, обов'язки та відповідальність визначаються законодавством і статутом закладу вищої освіти. Керівник закладу вищої освіти в межах наданих йому повноважень організовує діяльність закладу вищої освіти, здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти, відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у закладі вищої освіти, призначає на посаду та звільняє з посади працівників, здійснює контроль за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників.

Зазначаємо, що відповідно до Кодексу законів про працю України звільнення працівників з роботи, а також застосування до них дисциплінарних стягнень, здійснюються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) даного працівника. Водночас з метою забезпечення дотримання етичного кодексу у закладах вищої освіти створено Комісії з питань етики, які приймають рішення щодо поведінки членів колективу та посадовців, розглядають проблеми проявів сексизму та неповаги до особистості.

Крім того, у закладах організовано роботу психологічної служби, у річному плані функціонування якої передбачаються різноманітні заходи із запобігання та протидії насильству, випадків прояву сексуального домагання, сексизму та булінгу, що включають проведення круглих столів, тренінгів, диспутів тощо. На регіональному рівні органами місцевого самоврядування створено центри протидії зазначених викликів, функціонують телефони анонімних звернень.

Слід наголосити, що Міністерство освіти і науки України засуджує будь-які прояви сексуального домагання, сексизму, неповаги до особистості, особливо у молодіжному середовищі. Діяльність Міністерства ґрунтується на позиціях, що саме освіта як один із найважливіших соціальних інститутів, що виконують функції передачі та поширення знань, умінь, цінностей і норм від одного покоління до іншого через інтеграцію підходів в освітній процес, спроможна закласти основи для становлення суспільної правової культури.

Становлення української держави, реалізація цивілізаційних норм життя та інтеграція в європейське співтовариство обумовлюють необхідність гармонізації суспільних відносин на засадах толерантності, поваги та правової рівності. Значне місце у трансформації системи цінностей та формуванні егалітарної свідомості молодого покоління належать освіті.

Стратегія розвитку сучасної вітчизняної освіти виголошує своїми засадничими орієнтирами принципи гуманізації та демократизації освітнього процесу, змістом яких є: «ефект людяності», повага до особистості, відсутність насилля, толерантні взаємостосунки.

Заклади вищої освіти зобов'язані створити пропедевтичні умови для забезпечення реалізації прав студентів, подолання проявів насильства та сексуального домагання, активізуючи діяльність керівництва, педагогічного персоналу та студентської спільноти. Набуває актуальності та значущості у цьому процесі і залучення батьків, представників місцевих органів влади та громадських організацій.

Специфіка **реформування системи освіти**, у тому числі вищої освіти, полягає не лише у **піднятті рівня якості фахової підготовки**, але й у **наповненні освітнього змісту загальнолюдськими цінностями**, механізмами формування взаємоповаги, толерантності у стосунках, культури взаємовідносин, поваги та нетерпимості до проявів насильства, дискримінації, підвищення обізнаності з питань протидії насильству і агресії тощо.

В першу чергу, виникає необхідність у створенні **безпечного, освітнього середовища**. Складниками цього середовища є інформаційно-просвітницька, профілактична робота та дієве формування навичок безконфліктного існування,

ненасильницької поведінки та протидії і запобіганню проявам насильства. Реалізація питань щодо забезпечення правових взаємовідносин, запобігання та протидії цих проявів у закладах та вищій освіти відбувається за рахунок внесення цих питань у програми окремих дисциплін, за спеціальностями.

В університетах зазначена проблематика передбачена у вибіркових навчальних дисциплінах: «Психологія стосунків», «Управління конфліктами», «Ми маємо рівні права», «Негативні явища в молодіжному середовищі», «Небезпека кібербулінгу», «Правове регулювання міжособистісних відносин», «Національні та міжнародні механізми захисту прав людини» тощо. У закладах вищої освіти заплановано вивчення питань із зазначеної тематики у 25 навчальних дисциплінах для студентів освітнього ступеня бакалавра та магістра.

Виходячи із аналізу отриманої інформації від закладів вищої освіти, кожним закладом з 2019-2020 навчального року передбачено вивчення зазначеної проблематики у програмах відповідних навчальних дисциплін, як окремих спеціальних навчальних дисциплін, вибіркових так і фахових навчальних дисциплін з плануванням тем відповідної тематики та з визначенням кількості кредитів і окремих модулів, що обумовлено затвердженими стандартами вищої освіти.

Щиро,
пресслужба МОН